

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конт. почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в кр. 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зима адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарів: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКЛАДНИКА
20 сот.

ЖИТТЄВІ ОБЕЗПЕЧЕННЯ
не найбільш удосконалений спосіб опа-
кування, а життєва поліса — найкраща
підприємство, тому обезпечуйте
своє життя
в Товаристві „КАРПАТІЯ“
Львів, Руска 18.

Коловатиця.

Львів, 26. червня 1928.

I.

Термінологічно-географічний
вопрос „лівого“ маршала союму Іг-
натія Дашинського найшов рідко
прихильний відгомін у всіх поль-
ських колах й однозгідну санкцію
всієї польської преси без винятку.
Означення українських земель під
Польщею названо: „Західна Украї-
на“ — вивело з рівноваги здержли-
вого пересіпського ватажка. В мар-
шалківсько-полемічному розгоні на-
торочив він в кількох реченнях без-
ліч нісенітниць, як те, що „Західна
Україна лежить на схід від Збруча
між Київом і Збручем“ та що „тут
нема Західної України, а є Мало-
польська“.

В своєму часі ми не забирали в
тій справі голосу, бо термінологі-
чно-географічно-філологічні заміт-
ки марш. Дашинського вважали про-
сто припадковими „бистроумностями“
Прушинського чи іншого Мейбаума.
І тепер не думаємо вдаватися в дис-
кусію з людьми, які в того погляду,
що тут (себ-то на тих землях під
Польщею, на яких компактно ма-
сою у великій більшості живе укра-
їнський народ) нема Західної Укра-
їни, а є „Малопольська“. З такими
людьми всяка дискусія є виключена.

Польська преса всіх відтінків зу-
стріла виступ марш. Дашинського
всіма похвалами й однозгідним
признанням. Уже це одно достаточ-
но каже, що на польському боці
всезаодно панує овеча пошесть, за-
ва коловатицею, від якої не є вілні
навіть люди, що колись в юних
днях, днях весни, визнавалися сві-
жістю думки, тверезістю погляду і
безпристрасністю оцінки. Стареча
желуда і той апетит, що прийшов
з їдою у пересіпців, доводять до та-
ких дивоглядів, яких свідком були
мі 15. червня ц. р. в польському сой-
мі. Виступ Ігн. Дашинського вважа-
ємо його компромітацією, бо ясно,
що там, де живе український народ,
не може бути в національному розу-
мінні ніщо інше, тільки Україна, в
даному випадку — західна. Тим ге-
ографічним означенням уповні до-
статочо відмієжовано П політичну
відокремленість від Східної Укра-
їни, державно-політично від Радян-
ської України. Означування україн-
ської національної території під
Польщею шовіністично-термінологі-
чним новотвором: „Малопольська“,
дивоглядом вірним хіба під огля-
дом досібно-примітливої інтерпре-
тації, осудженні навіть польськими
професорами й ученими — це вже
вершок шовіністичної заганювання
або невідання-старечого насліду-
вання шовіністичних герців „кreso-
них“ культуртрегерів.

II.

Після українських виступів у сой-
мі, в яких аспіровано положення укра-
їнського народу під Польщею та
означено українські змагання, при-
йшли українські виступи в сенаті. У-

„Olleschau“ ТУТКИ та ПАПЕРЦІ „OLLESCHAU“.

Генер. представництво на Польщу:
Львів, Казимирівська 35. 2417

наикраці з усіх!!!
країнські сенатори всіх відтінків од-
нозгідно перед цілим світом під-
твердили волю і змагання украї-
нського народу.

„Український народ — говорив сеніор
українських національно-політичних лі-
чів сен. А. Горбачевський — збройним
виступом зазначив своє змагання до дер-
жавної незалежності. Остаточно те зу-
сидза зліквідовано, однак тим іще не
зникло самого змагання до самостійно-
сти“.

Ту саму думку доповнив і розви-
нув радикальний сен. Ів. Махук:
„Кілька літ українці боролися за неза-
лежність і наш народ своєю кровю пере-
плав засидження, на яке покладається поль-
ський народ на наших землях“.

А кінці сель-робівський сен. Сер-
гій Козинський заявив:

„П. Гомбінський висловив невдоволен-
ня, що зі сенатської трибуни українці ви-
словлюють бажання незалежності. Поля-
ки дошукуються в тому якоїсь зради. П.
Гомбінський займав в Австрії високе у-
рядове становище, але ніхто його націо-
нальних почувань не кваліфікував як зра-
ду. Чому у нас тисячі людей за таке по-
чування несуть важкі кари?“

Однозгідне становище україн-
ських сенаторів всіх відтінків, всіх
партій в основних питаннях і в о-
сновних змаганнях доведе, що та-
коє є думка всього українського
громадянства — і того, що мовчить,
і того, що виражено, ясно й ядерно
означає своє становище.

В передвоєнній добі, в добі роз-
витку демократії, такі почування
вміли не лише цинити й шанувати,
але й допомогати до їх вияву. В по-
воєнній добі, коли право народу з
одного боку здійснено в досить ши-
рокому обемі, а з другого коли воно
стало угольним каменем змагання ще
невизволених народів, ті почування
й змагання осуджують, обезціню-
ють, топчуть і переслідують саме ті,
що ще вчора були в приниженні і
стогнали в ярмі. Чи не коловатиця?

III.

Що більше! Зазначування нашого
природного змагання і підкреслю-
вання непохитної волі бути госпо-
дарем на своїй землі кваліфікують
польські чинники як „чужу інтригу“.
Так поступає не лише право-каніба-
лістична преса, але й П проурядова
наслідниця.

„Найкрайній протидержавні й ірреден-
тистичні українські виступи на польську
державу, — лише „Дзвінчик Львівський“ —
являються якраз тоді, коли на західні
вілжові зацікавлені німцями помя-
сли на тему ліній Ген. Ботт, а те, що най-
характернішіше, що одночасно позад
усяку дискусію (sic!) на Рад. Україні ро-
стуть антирадянські настрої, а сам ген.
Махук, атакуючи позад усяку приналеж-
ність не поляків, але польську державу, му-
сить признати публічно, що політичне(?)
положення українського народу в Руму-
нії і Чехословаччині — на його власну
дуку — є важче, як у межах польської
держави“.

Полишаємо це прекрасно стилізо-
ване речення на відповідальність
його автора. Зазначаємо лише, що
помисли на „порожні інтриги“ є
такі старі, як старини є засади на-
сильства пануючих над опанованими.
Треба когось специфічно скрин-
леної ментальності, щоби допуска-

ти, що український народ підчас най-
важчого лихоліття змагається за
своє існування і бореться за свою
еманіпацію не у власному інтересі,
не для себе самого, не по лінії при-
родних змагання всіх поневолених,
але для гарних очей німецьких чи
більшовицьких „інспіраторів“. При-
знаємо, що положення під деяким
оглядом під Польщею є краще, як
під Румунією і Чехословаччиною.
Однак це не є вплив чи наслідок
польської толеранції з одного боку,
а меншого румунського чи чеського
гніту з другого. На загал правне
становище на підкладі відношення
держави до населення у всіх трьох
державках є однакоє. В Чехосло-
ваччині фактично навіть краще, як
у Польщі, бо там український народ,
хоч малочисельний і невироблений,
має своє шкільництво, бере участь
в адміністрації країною, його мова
користується пошанівком держави.
Тільки, що в Чехословаччині не здій-
снено досі автономічного зобов'яз-
ання. Коли в останньому часі по-
гіршилися значно відносини на За-
карпатській Україні, то це сталося
від хвилі зближення між Варшавою
і Прагою. Не в ніякому таїнстві, що
відносини на Закарпатті прибрали
крайно невинні, поліцейські фор-
ми а хвили, коли там зазначився
вплив польського консула в Коши-
цях. Шож торкається відносин під
румунським чоботом, то вони фак-
тично є гірші, як у Польщі, але це
теж є тільки перенесенням поль-
ських прийомів на балкансько-азій-
ський ґрунт „великої“ (себ-то мега-
люманської) Румунії.

Колиж говориться про те, що на-
ше положення під Польщею порів-
нюючи є краще, як в Румунії й Че-
хословаччині, то кращим є воно під
українсько-внутрішнім оглядом. У-
країнців під Польщею є сім мільонів,
тоді, як в Румунії маємо до одного
мільона, а в Чехословаччині пів
мільона українців. Будучи чисельно
майже п'ять разів більшою націо-
нально величиною, як румунські й
чехословацькі українці разом взяті,
маючи більшу культурну й господар-
ську надбання, більший інтелегент-
ський капітал, більшу силу й відпор-
ність, будучи найбільш виробленим
елементом на всій українській націо-
нальній території, „польські“ укра-
їнці мусять бути в кращому поло-

Виїжджаючи на ферії
обезпечити своє майно від ОГНЮ
і від КРАДЕЖІ з яломом
В ТОВ. „Дністер“
у Львові, вул. Руска 4. 20.
2303 а 3—3

женні, як їх румунські чи чехосло-
вацькі земляки. Навіть колиб вони
мали напр. автономію, а ми остали
в дотеперішньому положенні обез-
правних, то ми все ще будемо
кращою положенні. Шлеські по-
ляки живуть в своїй державі, а їх
положення не є таке, як напр. поля-
ки у Познанщині чи Галичині.

Протирадянські настрої на Рад. У-
країні — хіба не мають ніякого від-
ношення до „нашого положення“,
а на всякий випадок вони в ніякому
разі не промовляють в польську ко-
ристь. Навпаки, гармонізуючись з
нашим національно-політичним ру-
хом, вони доказують єдність волі й
змагання українського народу. І без
польської пригадки наші очі постій-
но звернені на зріст національного
руху на Рад. Україні, але одночас-
но вони звернені й на те, щоби тими
настроями не могли покористувати-
ся ті, що бажалиб на українських
землях над Дніпром заняті стано-
вище Москви.

IV.

І тут знову зустрічаємося з поль-
ською коловатицею, з якимсь спе-
цифічним процесом думання. Коли
він виходить з основ духовної кон-
струкції польського народу, себ-то
коли він є природний, то виявляє
всю глибоку недугу, яка вже раз
Польщу як державу поклала в до-
мовину; колиж він є роблений, обра-
хований на людську глупоту і має
суггестивні цілі, то в рівній мірі є
нездоровий, а в своїх наслідках
шкідливий і небезпечний.

Зі своїми змаганнями ми не крие-
мося. Говоримо ясно й виразно, чо-
го хочемо і куди приуємо. Думає-
мо, що обов'язком кожного чесного
політика, що думає про будучину,
що бажає добра і щастя своєму на-
родові, що рахується з неминучим
розвитком подій, що змагає до дій-
сного й тріакого вирішення розхо-
дів, непорозуміння і спорів між
народами, є брати однозгідне ста-
новище українського народу таким,
яким воно є, та старатися приворо-
жити до ходу подій, асоціалюю-
чи собі важких розчарувань, а нам
глибоких ран на шалку, що веде до
спільної всьому українському на-
родові мсти.

Криваві події в югославянському парламенті.

(Від власного кореспондента.)

Біагрод, 20. червня 1928.

Що напруженість політичної атмосфе-
ри робила з кожним засіданням парла-
менту все більшою і більшою, це було
видно кожному. Гостра, неперемима бо-
ротьба, котру вса оппозиція: Селянсько-
демократична Слішка на чолі з С. Радічем
і С. Прибічичем, перетворювала кожне
засідання парламенту в хаос, у котрому
засідання брали, даючи, а інколи й симу-
лювали образи, лайки, а інколи й симу-
лювали стусани під ребра, або обувалися
на голови посяли. Часто ці події
набирали більше комічного, ніж трагі-
чного характеру, як наприклад недавно
була подія, коли на засідання парламенту
з'явився булгарицький депутат, який по-

сли і їх поліція сиділа вивозила з сал
засідання при обороні прихильників і ги-
мани ворожої сторони.

Події на біагродській вулиці змари-
ли з наміром урядку латексисти Негу-
ської колегії, доки, в котрій поліція
визнала крім патрістично загрозливих
студентів, що висловлювали свій протест
проти гомебної поведінки фінансистів
Італії, поліції, котрі до них вийшли при-
їздом і великої демонстрації розійшли кри-
жіві боки з бирюзовими стрілками і рі-
заним кожним, хто опинився під бо-
мозі або шість днів в'язниці, а на біагрод-
ській вулиці дали протест до них біагрод-
ської поліції між зброєю і обидвома, чи —

НАУКОВІ ЗАВЕДЕННЯ ІМ. СОФІЇ ШТАЛКОВСЬКОЇ У ЛЬВОВІ

вул. Зелена ч. 22.

в правами державних шкіл, обіймає а) школу вищу (4-ро класову народно-школу), б) учительський жіночий семінар, в) гімназію гуманістичного і математико-природничого типу, г) онеспіоновану наукову школу, д) інтернат для дівчат.

ОГОЛОШУЮТЬ ВПИСИ ПОЧАВШИ ВІД 15. ЧЕРВНЯ Ч. Р.

Оплата в гімназії І. кл. 30 зол., ІІ кл. 40 зол., ІІІ кл. 50 зол., від ІV кл. початки і в цілні семінарі по 60 зол. місячно.

За навчання місяці не побирається оплати.

Вступні іспити від дня 15. червня ч. р. початки на попередній оголошенням в Дирекції Інформації здійснюється на місці або письмово (проспект і регуляції на бажання) 3-4 2462

Між ними — між представниками старої Сербії і тих країн, що своїм прилученням до неї створили сучасну Югославію.

Якою гострою не була ця боротьба і якими засобами не керувалися її провідники, але всім так не могло і в думці бути, що вона довела до тих трагічних і кривавих подій, які розгрілися сьогодні у тутешньому парламенті. У мент, коли пишеться цей допис, цілий Вільгорд є потресаний цими подіями до живого, а на вулиці немає майже людини, котра не тримала би в руках надзвичайного видання однієї чи другої газети. Не хочеться вірити, щоб людська адинавність могла діяти до таких крайніх меж. Бо не маємо ми справи з якимись принциповими чи природними убивцями, а з народними представниками, з людьми вибраними...

Читаючи раниці, ніж цей допис діля до Львова, буде відомо з коротких телеграм про те, що тут мало місце, але не будуть відомі деякі подробиці, на котрих я хочу зупинитись.

Читаючи докладне повідомлення про хід цієї події, не бачиш ніяк оправдання для такого вчинку чи навіть того становища людини, в котрому вона не відповідала за себе, не знає, що робити. Навіть коли взяти під увагу, що радикальний посол Пучиша Радіч, тобто убиванин, є — чорногорець. Адаже після образи, яку йому кинув радиченець і. Пернар, що він, мовляв, обрабляв босанських багатіїв, Радіч звертався до голови парламенту з проханням покарати Пернара за образи і лише коли голова припинив після цього засідання, він вимагав від Пернара, щоб той прохав вибачення. Пернар мовчав — і тоді Радіч викликає у нього два стріли з револьвера. Пос. д-р Басаричек кидается до Радіча, можливо, щоб відібрати з нього зброю, але негайно падає смертельно ранений. Далі Радіч раптом у жоніт С. Радіча і в руку і. Гранджку. П. Радіч, бачучи, що його дядько С. Радіч падає під стрілом, кидается до нього, але Радіч з криком:

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ 7-го „УЧИТЕЛЬСЬКА ГРОМАДА“ У ЛЬВОВІ скликає на день 1. липня 1928 р. 10.30 перша п. в бібліотеці Тон. „Прогрес“ Ринок ч. 10/П.

Краєвий зїзд українців середніх шкіл і учительських семінарій. Програма наради: Пам'ятання української мови в середніх школах, учительських семінаріях і V—VII кл. аселюдних шкіл; справа шкільної й домашньої літератури; справа граматички й правопису; справа шкільних і помісних книгос. Реферат в справі назначення інтелігентів дир. Антін Крушельницький. За Головний Виділ „Учительська Громада“ Гр. Микетей, секретар.

— Ага, тебе саме я й шукаю!..

Ранить смертельно і його. Після того має ще стільки холоднокривості, що успіває етекти з сніг, виплигнути у вікно і безслідно зникнути.

Коли взяти на увагу, що одна група послів, до котрої належить і посол-аполітичний, уже раніш загрожував провідникам опозиції убивством, можна зробити висновок, що ціла подія не а такою страшною несподіванкою для всіх, але була в принципі вирішена і можливо навіть підготовлена раніш. Колиж воно так, то справа миналась з цілю, бо хоча П. Радіч, а особливо д-р Басаричек і були значними постатями у лавах опозиції, але з їх смертю лави її лише ще більше змінюють, бо рана С. Радіча, як заповідають, не є небезпечна для життя, а С. Прибічник у час убивства не був навіть у парламенті.

Яким шляхом підуть далі події, передбачити нині є річю цілком неможливою, бо в усіх колах, не виключаючи уряду і навіть короля, котрий негайно відіслав у лікарні ранених послів, панує сильне збентеження і крайня нервовість. Не є виключеною можливість розпуску парламенту і димісії уряду В. Вукічевіча.

В. Анський.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ В СОЯМІ.

1) В справі петактовного поводження з послами і сенаторами підчас справоздачних зїз.

2) В справі стримування будови кооператив „Пради“ в Радичах, пов. Дрогобич, повітовим відділом і старостом.

3) В справі накладання адміністративних кар на парохів гр.-кат. церкви за викликання ними української мови в переносі з органами держ. влади.

4) В справі безправної люстрації будівлю приватної української школи поліціантом і безправної конфіскації фінансової карти України.

5) В справі арештування малолітніх учеників прив. української гімназії в Яворові і накладання на них майдамів.

6) В справі заміщення виконання постанови гром. ради Мавзотар, пов. Ярослав, якою то постановою продавано частину громадського ласовицька.

7) В справі потягнення Радіального Союзу Українських Кооператив у Львові до складок на „Фонд безробітних“ за час до 31. XII. 1927.

ВНЕСЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ В СОЯМІ.

1) В справі шкільництва українською, білоруською і литовською мовою навчання.

2) В справі зміни управи фондації „Народний Дім“ у Львові.

3) В справі ухвалення п. 6 § 1 і дотичної частини п. а § 2 декрету про примусовий державний заряд Дев. Праз. 1918 р. ч. 31 і розпорядку ради міністрів а дня 9. серпня 1921 року (Дев. Уст. 21 р. ч. 71).

4) В справі заложення українського університету у Львові.

5) В справі зміни розп. през. РП з дня 15. 7. 1924 про святочи. дні і закону з дня 18. 3. 1925 р. про зміну цього розпорядку.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ В СЕНАТІ.

1) В справі петактовного поступовання супроти сенаторів і послів підчас справоздачних зїз.

2) В справі зарядження шкільного інспектора в Самборі дотично будівлі школи в Торгановичах.

3) В справі неповності громадян с. Білівці, пов. Віборів, т-вом „Отжедец“.

4) В справі безправного поступовання податкового інспектора в Теребовлі підчас виміру і стягання податків.

5) В справі безправного урядження водних будівель у с. Вовшині і Слобідка Бовшовицька, рогатинського пов.

6) В справі побиття утєвни Карольки Гаврилюк в с. Куряни, пов. Бережани, учателем Йосифом Вар. військовим і замування її зміни обряд.

7) В справі надкумь у поштовім уряді в луці коло Самбора.

8) В справі гром. виборів у Славську, пов. Сколе.

9) В справі організування школи в Рабів, пов. Лисько.

ВНЕСЕННЯ В СЕНАТІ.

В справі петайної допомоги погорілим с. Боростен, пов. Заліщики і с. Вербиця, пов. Віборів.

Пам'ятайте, що всі збірники на нагробках на могилі Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, і пов. на шалничу книжечку ч. 7910.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 25. червня 1928)

ЗМІНА УСТРОЮ В ПОЛЬЩІ

(ж) Сьогодні радилась на змиту з кабінетова рада під головуванням президента Польщі та з участю марш. Писудського, віцепрем. Бартеля й усіх інших міністрів. Офіційно подано до відома, що обговорювано лише бюджетні справи, і більше ані слова. Можливо, що саме у зв'язку з цією таємністю ходять поговори, що кабінетова рада була пресвятача законопроектів про зміну конституції, який мав би бути внесений до сейму в осени ч. р. Його головний токи: Зміна титулу президента на начальника держави, вибір його всепаролним вибором і збільшення його прерогатив у напрямку надання йому права „вето“.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ НА ВОЛИНІ

(ж) Вечірня АБЦ повідомляє з Луцька: „19. п. м. поміж Ковзем і Володимиром Волинським кілька підполітків люди пробували улаштувати змах на заліз. поїзд. У зв'язку з цим в околицях селат поліція перевела реаліі й арештувала 40 членів диверсійно-шпигуельської організації, які одночасно були членами Селянсько-літвін. У залержаних знайдено скелу комуністичної бібули, зазначено-айськові плани, тайне листування з комуністами сусідньої держави, шпіволу і чимало зброї. Всіх арештованих відіслано під сильною ескортою до Ковка і відіслано тут з дорученням слідчого судді. Не підлягає сумніву, що згаданий змах на потяг організувала та сама диверсійна банда. (Подасмо бумажкою вітку польського часопису, трактують її очевидно, з надією резервом, знаючи з досвіду про втертий зацтай напад на арештуванням характеру „ліквідації шпигуельських організацій“).

ЖАЛОБА ХОРВАТІЙ.

(ж) Вістки з Загребу описують погроми збитих хорватських послів як злочинну маніфестацію хорватського народу. Всі дома в Загребі були покриті чорними прапорами, а будинки селянської партії весь був оббитий чорним покритом. Труни збитих послів хорватські селяни в йотирітний одяг. Товаришам ім на конях хорватські соколи. В похоронах узяло участь 60 тис. осіб. У підлі Хорватії на 10 тис. осіб страматі прещо на алак жалоби. Всі хорватські газети вийшли в чорних обвідках. Маніфестації відбулися сповільно, може тому скласовано заведений воєнний стан у Загребі. Шодо попередніх демонстрацій то додаткові інформації кажуть, що згладу до них 15 осіб, ранених було 150, та у в'язниці перебуває ще 250.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК.

Із нетрів ночі.

— Де він? Що це? Невже це тільки сон... Ах, я не хотів би ще раз туди вертатися, ще раз блукати по тих нетрах минулого.

А все, а всеж таки.

Болить голова, крутиться світ...

Так... стояла ляпка з масивною підставкою з мозику. Я читав Барбюса: Пекло. Не тямлю, коли я загасив світло, але певно було вже далеко поза пізніч. І дивно, куди попелася асоціація...

— Фу, чорті!

Десь у прирав мозку бризкали іскри, мов ливидри апід молота. Я посував руками довкола себе. Потончине на дрібні шпильочки скло білося в падіи.

Я на долівці. На чолі набренів гудз — а ти ще таки цокаєш, друже!... Мій годинник, з яким я звиняв, як зі своєю самотою, клепає десь під столом свою давню рифму...

Але я чув, що він дирчить і питає. Я встав і схилився, щоб його підняти, але він раптом зарипів, як обскуваний півень, коли вертається з двобою. Я мусів засміятися. Підняв відомачи етолник й положив обережно. Густа п'яньма обняла мене холодом. Я напівтав ліжку... Так, це був сон.

Проклятий італійський кіт!

Махає руками як-поломаний вітраж і яггне мене за собою в п'яньму. Чому я ніяк не можу його забути?

Стоїть перед моїми очима цей ошкарлок людської тварини, пережертий болями прокази (люсу).

І ніби я знову там, під замками сліпої вісілки, ф...ської тюрми. Грубі, ковані двері, перехрещені в ікса грубими листами з заліза. Я скулився як іжак під малим закратованим вікном і втягаю в себе слабу течію чистого повітря, що пробігається важко крізь густу задуху одиночки. А він впиля в мене ідіотичні саїпаки і вде, йде до мене. Я відвертаюся, але він кидается на мене, мов пантера, хапая мене за рамена своїми поржавілими пальцями вгризається вилицями в мої уста і вдупає у мої груди смерть...

Мені здається, що я кричу, мов заскочене ловцем звіря, але, хібаж то крик, який міг би хто почути? Це лише зик безсилля, слабкий, яче щеміння мушки в лабетах павука. Я чую, що моя боротьба куди слабше, мов шамотанні атхкає, я вже не можу рушитися. Руки ували, стерпли. В пальцях запарі лютого морозу. У кров вливається гілка отрута: вона мусить мене знищити, мусить замінити в ганю. На чолі краплі холодного поту, у горлі западається й стригне мій голос...

Чую, як давить мене той страшний довгий Микель, бачу його п'ятинисте лице й вишкірений ряд чорних пензків у роті.

На столі в п'яньмі цокає мій годинник, у грудях бе в ковалю мое серце... Якось невимовна радість — щось існує у моєї душі. Я відіхнувся широко. Так — це був тільки сон. Але що він мені нагадав?

Тринадцять літ тому... Ні, тринадцять, пов-

них тринадцять літ, а моя пам'ять несе мене туди, ще так живо...

То був невеликий город на пограниччі. Стояв там Н-ий полк краєвої оборони. Цей полк був пестрою мішаниною усіх мов. Найбільше було італійців, із Триєсту й околиць...

Сміявся в розкоші липневий ранок. В гіллі зелених каштанів кричали воробі. Заносило з піть запахом конюшини й кераванника. Від багряної кулі, що підносилися зза гір і фабричних димарів, розбігалися в просторі довгі тендітні стріли. Серед неба загорілася вузька довга хмара й рожевою пеленою тікала за вітром. Під колесами золотого ридвану ридкає свист і шум робітної ливни.

Я прийшов з нічної служби. Вісповатий „Фебель“ стрів мене зивоватим поглядом... Тямлю той день, коли загінений, пригорілий кокуд казав мені явитися до зівту в команді. Він ішов за мною в крок, як голодний вовк.

В канцелярії стояв коло стола високий, сухий капітан, опертий лівою рукою до стола.

— Це та креатура?

— Так е, пане капітан... регорзамст!

На столі записаний питаннями аркуш білого паперу.

— Я не знаю нічого! — була моя перша відповідь.

Між стінами зарипів гаркіт захрипів собаки. Мигнули капітанські руки й мені осалили нічі блеск. Куля вдарила в стіну, майже нарівні з моєю головою. Він кинув бравнінга на стіл й задубав по комнати.

(Продовження буде.)

